

# 3. Teoretické aspekty migrace



**SLEZSKÁ  
UNIVERZITA**  
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ  
FAKULTA V KARVINĚ

# Teoretické aspekty migrace

Obsah přednášky

- **Základní pojmy související s migrací**
- **Teorie a typy migrace**
- **Migrační politika**
- **Integrační politika**



# Migrace



**SLEZSKÁ  
UNIVERZITA**  
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ  
FAKULTA V KARVINĚ

- Lze ji definovat jako stěhování jednotlivců i skupin z jedné oblasti do druhé, které může mít dlouhodobý, krátkodobý, trvalý či opakovaný ráz.
- V rámci migraci rozlišujeme **imigraci** (přistěhování) a **emigraci** (vystěhování). Politicky motivovaná emigrace je označována jako **exil**.



## Základní pojmy

- **Migranti** (stěhující se osoby)
- **Uprchlíci** (nedobrovolně migrující osoby)

- Termín migrant není součástí mezinárodního práva. Podle definice OSN je migrantem každý, kdo žije mimo zemi svého původu déle, než rok.
- Uprchlík **může být definován na základě Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951** jako osoba, nacházející se mimo svou vlast kvůli obavám z možného pronásledování.

# Terminologie podle české legislativy

- Česká legislativa užívá pojem **cizinec**, definovaný Zákonem č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR jako *„fyzická osoba, která není státním občanem ČR a to včetně občanů Evropské unie.“*
- V případě uprchlíků používá český právní řád termíny **„žadatel o mezinárodní ochranu (azyl)“** a **„azylant“**



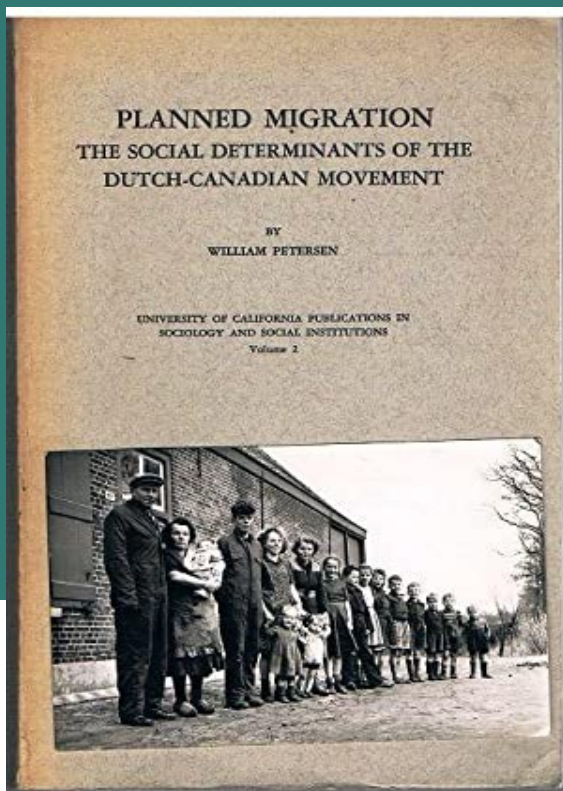
# Teorie migrace

*Za autora první teorie migrace je považován německý geograf Ernst Georg Ravenstein (80. léta 19. století)*

- **teorie „push“ a „pull“ faktorů.** Zkoumá důvody, jež migranty nutí k odchodu z místa původu (push faktory) a důvody, které je naopak do míst nového pobytu přitahují (pull faktory)



# Typy migrace (podle Williama Petersena)



- **Primitivní** – migrace vyvolaná přírodními podmínkami
- **Násilná** – násilná deportace
- **Vynucená** – migrace způsobená podmínkami, jež migranty nutí odejít do jiné země
- **Dobrovolná** – migrace jednotlivců nebo skupin z vlastního rozhodnutí, většinou jde o pracovní migraci
- **Masová** – nejde o vynucenou migraci, ale nevzniká na základě svobodného rozhodnutí jednotlivce

# Migrační a imigrační politika



SLEZSKÁ  
UNIVERZITA  
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ  
FAKULTA V KARVINĚ

- Migrační politika je „soubor zákonů, nařízení a praktik týkajících se pohybu mezinárodních migrantů přes státní hranice a jejich pobytu na území cílové země“.
- Její součástí je **imigrační politika**, která se zaměřuje na regulaci vstupu a pobytu imigrantů



# Integrační politika

**Integrační politika** představuje soubor zákonů a opatření, jež mají za cíl podpořit začlenění imigrantů do většinové společnosti.



# Modely integrace imigrantů



- **Etnicko-exkluzivistický** – nepředpokládá možnost začlenění, je aplikovaný převážně v případě dočasně přítomných zahraničních pracovníků.
- **Asimilační** – očekává plné přijetí hodnot a kulturních vzorců majority.
- **Multikulturní** – uznává právo na zachování kulturních odlišností přistěhovalců.

# Modely integrace



# Dimenze integrace imigrantů



**SLEZSKÁ  
UNIVERZITA**  
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ  
FAKULTA V KARVINĚ

- **Strukturální** – poskytnutí základních práv a přístup k hlavním společenským institucím jako trh práce či sociální systém.
- **Kulturní** – osvojení si základních kulturních dovedností a zvyklostí majoritní společnosti.
- **Interaktivní** – začlenění cizinců do sociálních vztahů a sítí přijímající komunity.
- **Identifikační** – subjektivní identifikací s většinovou společností

# Faktory působící na úspěšnost integrace

## Na straně imigrantů:

- Vztah k domovské zemi a ke krajanům
- Výrazná orientace na rodinu
- Odlišná morálka ve srovnání s většinovou populací
- Slabé právní povědomí
- Neznalost kultury hostitelské země

## Na straně hostitelské společnosti:

- Zkušenost s kulturní odlišností
- Vliv kulturních stereotypů či přímo xenofobních přístupů
- Míra důvěry ve společnosti
- Ekonomická a sociální situace

# Shrnutí



**SLEZSKÁ  
UNIVERZITA**  
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ  
FAKULTA V KARVINĚ

- Termín migrant, který obecně označuje stěhující se osobu, nemá oporu v mezinárodním právu. Jinak je tomu v případě označení cizinec a uprchlík, které jsou definovány v českém a mezinárodním právu.
- Samotným procesem migrace se v jednotlivých státech zabývají **migrační politiky**.
- Svébytné postavení ve vztahu k migrantům má **integrační politika**, jejímž cílem je podpořit jejich začlenění do většinové společnosti.